A°. 1828. N°. 113.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 20 September.

FRANKFORT, den 17. September.

Het *Journal de Francfort* meldt, dat, volgens brieven uit Weenen, de Turken eenen uitval uit Schumla gedaan hebben, die niet zonder gevolg is geweest. Zij hadden drie redouten vermeesterd en alles nedergesabeld. De generaal *Wrede* zou zich onder de gesneuvelden bevinden. Tot dus verre echter is dit berigt niet bevestigd geworden.

WEENEN, den 10. September.

De omtrek dezer hoofdstad zal gedurende een paar weken zeer verlevendigd worden, daar Zijne Majesteit de Keizer heeft gelieven te bevelen, dat de troepen van het Oostenrijksche generaal-commando, voor zoo verre zij in de garnisoenen kunnen gemist worden, voorts eenige regementen uit de naburige provincien, zich naar een kamp in de nabijheid van Weenen, en wel bij Traiskirchen, zullen begeven.

Gisteren voormiddag zijn deze troepen — 24 bataljons, 28 eskadrons en 80 stukken geschut, te zamen omtrent 30,000 man — in tegenwoordigheid van Zijne Majesteit den Keizer het kamp binnengerukt.

Van den 11. September.

De *Beobachter* behelst de volgende tijdingen uit Konstantinopel van den 25. Augustus: — « De uittogt van den groot-vizier heeft den 20. Augustus met de gewone plegtigheden plaats gehad. Het getal troepen, die te gelijk met *Mehmed Selim* pacha uit Konstantinopel zijn getrokken, wordt op 8 à 9000 man begroot; doch dit getal zal aanmerkelijk vermeerderd worden, door de contingenten, welke van alle kanten aanrukken. De groot-vizier begeeft zich in korte dagreizen over Adrianopel naar het hoofdleger van Schumla. Sultan *Mahmoed* heeft besloten, zich des noods zelf aan het hoofd zijner armée te stellen. De toebereidselen daartoe worden zoo in als buiten het serail, met grooten ijver voortgezet; dan het tijdstip des vertreks van Zijne Hoogheid zal van den loop der krijgsgebeurtenissen afhangen. Intusschen is vóór eenige dagen de Bostandschi-Baschi, of opperste kapitein der garde van den Sultan, met eenige andere officieren van het serail, naar het leger van Schumla afgezonden, om den seraskier *Hussein*-pacha van het besluit des Grooten Heers en van den uittogt des groot-viziers te verwittigen. Men gelooft, dat de Bostandschi-Baschi tevens in last heeft, om *Hussein*-pacha eenen vleijenden eigenhandigen brief van den Sultan en kostbare geschenken, als een blijk van tevredenheid over zijn dapper gedrag, ter hand te stellen. — De tijdingen van het oorlogs-tooneel, welke de Porte, hoewel niet bij geregelde legerberigten, bekend maakt, luiden steeds gunstig voor de Turksche wapenen. Volgens die tijdingen, was den 9. Augustus een hevige aanval der Russen op Varna, door den dapperen tegenstand van den kapudan-pacha, met aanmerkelijk verlies des vijands, afgeslagen; eenige dagen daarna was tusschen Bazardschik en Jenibazar een Russisch transport door een korps Turksche kavallerie, onder bevel van *Ibrahim*-pacha, op marsch overvallen, en hierbij door de Turken eenige honderd stuks ossen, paarden, veel bagaadje en eenige munitiewagens buit gemaakt. Een ander gevecht had den 15. Augustus ten zuiden van Schumla plaats gehad. Een korps Russische troepen, onder bevel van den generaal *Rüdiger*, was zijdwaarts van Schumla in het dal van Eski-Stambul doorgedrongen, van waar het de positie van *Hussein*-pacha in den rug en in de flank bedreigde; dan een aanzienlijk korps, onder *Halil*- en *Hassan*-pacha derwaarts afgezonden, had den vijand, na een gevecht van verscheidene uren, met aanmerkelijk verlies aan gesneuvelden, gekwetsten en gevangenen, alsmede van eenig geschut, tot den aftogt genoodzaakt. — Den 15. Augustus ontving men, te Konstantinopel, met een schip van Odessa, de tijding, dat Zijne Majesteit Keizer *Nicolaas* aldaar den 8. was aangekomen. Volgens brieven uit Odessa, welke bij deze gelegenheid ontvangen werden, zou er, vóór de aankomst der talrijke uit het binnenste des rijks verwacht wordende versterking, namelijk der garden, niets van belang tegen de Turksche positien aan den voet van den Balkan ondernomen worden; deze versterkingen zouden in de eerste helft van September op de plaats harer bestemming aankomen, en tegen denzelfden tijd zou de Keizer zich weder bij de armée vervoegen. Ongeacht deze voorshands geruststellende tijdingen voor de Porte, heeft in de toerustingen en maatregelen van verdediging niet alleen geen stilstand plaats gegrepen; maar dezelve worden veelmeer met verdubbelden ijver voortgezet. De sultan heeft bevolen, dat, op eenen kleinen afstand van de ringmuren der hoofdstad, eene rij van verschansingen en batterijen zou aangelegd worden. Terstond werden er handen aan het werk geslagen; verscheidene duizend arbeiders zijn sedert veertien dagen aan de verschillende vestingwerken bezig, en reeds verheft zich voor de hoogten, die de voorstad Ejub bestrijken, tot aan Daud Pacha, eene rij van batterijen en veldverschansingen, met veel geschut bezet, welke misschien tot aan de zee van Marmara zullen uitgebreid worden, waardoor het geheele front der stad aan de landzijde zou gedekt wezen. Bij alle deze inspanningen en de onnoemelijke uitgaven door den oorlog veroorzaakt, wordt de reeds aangevangene zeer kostbare opbouw van kazernen te Scutari en Tschengelkoi, alsmede van het Keizerlijk paleis te Beglerbei, en van de marine-kazerne op het eiland Halki onafgebroken voortgezet. — Tot een nieuw bewijs van den geest, die sints de militaire hervormingen des jaars 1826 te Konstantinopel heerscht, dient ook de toenadering van de Ottomansche regering tot de grondbeginselen der christenmogendheden opzigtens de behandeling der krijgsgevangenen. Op de vertogen van den Oostenrijkschen internuncius, den baron *van Ottenfels*, ten behoeve der naar de galleijen gebragte Russische gevangenen, werden dezelve, den 18. Augustus, op onderscheidene schepen naar het eiland Halki, een der prinsen-eilanden, gebragt en aldaar in een Grieksch klooster gehuisvest; terwijl de reis-effendi aan den heer *van Ottenfels* te kennen gaf, dat het de uitdrukkelijke begeerte van den Sultan was, deze gevangenen zacht te behandelen, hun beter voedsel en beweging in de vrije lucht te vergunnen en vrijheid te laten hunne godsdienst uit te oefenen. — *Suleiman*-pacha, kommandant van Braila, die deze vesting dapper verdedigd heeft, doch beschuldigd werd dezelve te vroeg overgegeven te hebben, is, nadat zijne zaak door eenen krijgsraad onderzocht was, naar het eiland Mitilene verbannen, waar hij den 17. Augustus aangekomen is. — Daar *Abdurahman*, pacha van Bosnie, door zijn onverstandig gedrag heeft veroorzaakt, dat in deze provincie, in het tegenwoordig tijdsgewricht, zeer bedenkelijke onlusten zijn ontstaan, is hij van zijn stadhouderschap ontzet, en *Emid Namik*-pacha, die zich vroeger in den oorlog tegen de Grieksche insurgenten onderscheiden heeft, tot zijnen opvolger benoemd.»

— De *Beobachter* verklaart, dat hetgeen sommige Fransche dagbladen uit Weenen geschreven hebben, nopens vredes-onderhandelingen te Odessa, geheel en al verzonnen is.

LONDEN, den 17. September.

Met de verdediging van Madeira tegen de expeditie van don *Miguel* is het niet beter afgeloopen dan met Oporto. Ondanks alles, wat men van het maken van toebereidselen tot eene geduchte defensie en van den moed en standvastigheid van den gouverneur en van de troepen en inwoners gezegd had, heeft zich dat eiland bijna zonder slag of stoot overgegeven. Den 16. kwam het eskader voor Madeira; den 22. landden de troepen; den 23. had er eene ligte schermutseling plaats en den 24. stapte de nieuwe gouverneur aan wal, terwijl de gouverneur *Valdez* en eenige andere aanzienlijken, die *Pedro's* zaak toegedaan waren, aan boord van een Engelsch oorlogschip de vlugt namen. Tot eenige verschoning van het gedrag der bezetting brengt men bij, dat zij uit niet meer dan twee honderd man bestond en geene geoefende officieren had. Het kleine eiland Porto Santo heeft zich ook aan don *Miguel's* gezag onderworpen.

De jonge Koningin van Portugal is met het fregat, waarmede zij uit Brazilie op reis gegaan is, te Gibraltar binnen gekomen, van waar zij naar Genua en vervolgens naar Weenen zal gaan, zonder in Engeland te komen.

Den 7. dezer heeft men te Lissabon de tijding van de aankomst der Koningin te Gibraltar ontvangen en deze schijnt er een zeer levendigen indruk gemaakt te hebben. Het Gouvernement had eene illuminatie en andere vreugde-bedrijven bevolen, ter eere van het nemen van Madeira, maar deze waren dadelijk, na dat men het berigt omtrent de Koningin gekregen had, gestaakt. Men scheen in allerijl te Lissabon een schip van 50 stukken, de *Viana*, te willen uitrusten en naar zee te zenden.

PARYS, den 15. September.

De bisschop van Baijonne is nu ook nog opgetreden, om zijne afkeuring van de koninklijke verordeningen omtrent de geestelijke scholen, door middel van de dagbladen der priester-partij, te openbaren. De *Constitutionnel* zegt, dat hij te laat komt. « De gewaande worstelstrijd der bisschoppen tegen die verordeningen is, zegt hij, reeds vergeten: de kampvechters van de priester-partij schreeuwen nog; doch te vergeefs; niemand geeft er meer acht op. Men houdt het daarvoor, dat die geheele zaak afgedaan is. De meeste bisschoppen hebben de wet gehoorzaamd of zullen het doen. Zoo er sommigen onboetvaardig blijven, zal men het buiten hen afdoen. Zien zij niet, dat niemand hen ondersteunt; hun geestelijk opperhoofd zelfs, de Paus, door hen, zegt men, aangezocht om eene bul tegen die verordeningen uit te vaardigen, heeft zijne hooge en achtbare waardigheid, in eenen zoo verstandeloozen twist niet in de waagschaal willen stellen. Dat dus de weerstrevende bisschoppen, zoo er nog zijn, naar hunne kerken terugkeeren en den Staat met rust laten. De geloovigen verlangen naar hunne wederkeering en het wereldlijke gezag noodigt er hen toe uit, om er hen nog niet toe te gelasten.»

— De *Courant van Lausanne* deelt twee brieven mede. De eene is uit Munchen van den 26. Augustus en behelst het volgende:

« Gisteren, op St. Lodewijk, den feestdag van den Koning van Beijeren, heeft Z. M. den heer *Eijnard*, van Geneve, tot ridder der orde van de Beijersche Kroon verheven. De Koning zeide bij deze gelegenheid: « Het lot van den heer *Eijnard* is benijdenswaardig: hij heeft den waren roem behaald; want door zijne volharding zijn de Grieken, is het aanwezen van dat volk gered, aan welks voorvaderen wij meer dan eenig ander verschuldigd zijn, en welks nakomelingen het meeste aan den heer *Eijnard* zullen te danken hebben.»

« Een blijk van onderscheiding, met zulke woorden verleend (voegt de briefschrijver er bij) is zeer vererend voor den heer *Eijnard*; maar het vereert vooral ook den deugdzamen souverein, die de verdiensten weet op te sporen en met zoo veel gratie te beloonen.»

De tweede brief meldt: « dat de Koning van Beijeren, bij de inzending der versierselen van zijne orde, er eenen zeer vleijenden eigenhandigen

brief aan den heer *Eijnard* heeft bijgevoegd.» De volgende zinsnede daarvan wordt inzonderheid aangehaald: » Het is een feest voor mij, . . . het mijne het ridderkruis te mogen verleenen.» Zulke . . . de heilzame gezegden vertiendubbelen de waarde van de gunst den heer *Eijnard* verleende gunst, en de Zwitsers, die het nieuwe gewone zijn, versierselen door hunne medeburgers te zien dragen, zullen vereerd zijn met de blijken van achting, aan een hunner verleend door eenen souverein, die zich zoo zeer door zijne deugden en menschlievendheid kenmerkt.»

— De Engelsche *Standard* had gemeld, dat de echtverbindtenis van den Prins *Gustaaf van Zweden* met de dochter van den Koning der Nederlanden den thans regerenden Koning van Zweden had verontrust en aanleiding gegeven om te vragen, welken titel men aan dezen prins geven zoude. De beslissing van deze vraag zou aan den Keizer van Rusland overgelaten zijn. De Fransche *Courier* merkt daaromtrent aan, dat, hetgeen bij van deze zaak uit den Haag en uit Stokholm vernomen heeft, slechts in eenige opzigten met de berigten van den *Standard* overeenstemt; dat namelijk eenige nota's omtrent den titel, dien prins *Gustaaf* zich geven zoude, gewisseld zijn. De Koning van Zweden heeft, volgens den *Courier*, volstrekt geene reden om daarover ongerust te zijn, dat prins *Gustaaf* met de prinses der Nederlanden trouwt; ook had hij niet gevraagd, welken titel men hem geven wilde; maar alleen verlangd, dat men hem den titel van prins van Zweden niet geven zou, uit hoofde er slechts een prins van Zweden zijn kon, namelijk de zoon desgenen, dien de Zweden vrij en eenparig tot den troon geroepen hadden. Deze zaak was voor de Zweden niet onverschillig, wijl zij besef hadden van hetgeen hunne onafhankelijkheid uitmaakte en daaraan vasthielden.

'sGRAVENHAGE, den 16. September.

Men verneemt, dat, bij Koninklijk besluit van den 10. dezer, aan de stad Antwerpen is vergund vrijdom van regten op in- en wederuitvoer ter zee, door middel van algemeen entrepot, op denzelfden voet, als zulks bij Z. M. besluit van den 9. Mei ll. (*Staatsblad* No. 28), aan de stad Amsterdam is toegestaan.

— Sedert eenige dagen wordt te Brussel aanhoudend gearbeid in de troonzaal en eenige andere vertrekken van het stadhuis. Men zegt, dat zulks moet dienen, voor de feesten, welke men voornemens is aldaar te geven, bij gelegenheid van het huwelijk van H. K. H. Prinses *Marianne* met Z. K. H. Prins *Gustaaf* van Zweden.

UTRECHT, den 16. September.

Uit het kamp bij Zeist schrijft men dat Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, gisteren hetzelve wederom heeft bezocht; na de exercitiën te hebben bijgewoond, heeft Z. K. H. de kavallerie en de rijdende artillerie, voor zich doen defileren, en is daarna naar Soestdijk terug gekeerd.

De groote manoeuvres zullen in de aanstaande week een aanvang nemen, en tot de eerste dagen van October voortduren.

Ook verneemt men dat Z. M. de Koning in het laatst van deze maand het kamp zal bezoeken en de manoeuvres zal bijwonen.

ARNHEM, den 18. September.

Men verneemt dat het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, kennis dragende van den buitengewonen ijver en bekwaamheid, welke het onderwijs van den verdienstelijken Praecepter der Latijnsche School, den Heer *H. J. Bongers* te Nijmegen, in het algemeen en dat der Wiskunde in het bijzonder kenmerkt, aan denzelven ten blijke van de waarde, waarop het die deugden schat, een vereerend bewijs der tevredenheid van het Gouvernement gegeven en tevens een geschenk aangeboden heeft.

Van den 19. September.

Tot heden zijn er geenerlei nadere Russische legerberigten ontvangen.

Brieven uit de hoofdstad van Moldavie, van den 30. Augustus, behelzen het volgende: « Volgens verhaal van onderscheidene reizigers, die uit de omstreken van Schumla te Jassij zijn aangekomen, zou omtrent den 20. Augustus het korps van den generaal *Rüdiger* bij Eski-Stambul eenige nadeelen geleden hebben. Dit korps had om de positie van Schumla willen heentrekken, ten einde de gemeenschap der Turken met Adrianopel, over Karnabat, af te snijden, doch was door eene afdeeling Turksche troepen, welke in een bosch in eene hinderlage lag, overvallen geworden, en, met verlies van 500 man en een stuk geschut, tot den aftogt genoodzaakt geworden. De generaal *Iwanoff* zou bij dit gevecht gekwetst zijn. Uit Silistria zouden in de laatst verloopene dagen insgelijks verscheidene hevige uitvallen gedaan zijn, waardoor de Russen verliezen hadden geleden. Hetzelfde verhaalt men van Giurgewo; doch de gevoeligste schade schijnt te wezen die, welke den Russen door den uitval der bezetting van Widdin, op den 18. Augustus, is toegebragt. Men begroot het getal vette ossen, die den Turken toen zijn in handen gevallen, op niet minder dan 5000 stuks. — Men heeft te Jassij berigten uit Odessa van den 27. Augustus ontvangen, volgens welke, bij een der laatste uitvallen der Turken uit Varna, de opperbevelhebber van het belegerings-korps, prins *Mensikoff*, doodelijk gewond was. Z. M. de Keizer had, op het vernemen van dit ongeval, dadelijk den graaf *Woronzoff*, gouverneur-generaal van Nieuw-Rusland, afgezonden, om het bevel te Varna over te nemen. Sedert den 26. Augustus zijn door Jassij geene nieuwe troepen getrokken; doch men had berigt, dat den 2. September weder 22 regementen infanterie zouden doorpasseren.

Eenige Russische troepen hebben door estafetten last ontvangen, om zich langs den kortsten weg naar Silistria te begeven.

— Brieven uit Weenen van den 9. dezer melden, dat de Russische generaal *Benkendorf*, die met een korps van Schumla naar Silistria was afgezonden, ten gevolgen eener ziekte (of volgens anderen aan eene bekomene wond) overleden is. Hij was een der verdienstelijkste generaals en vroeger gezant aan het Wurtembergsche hof. Prins *Mensikoff*, die bij Varna zwaar gewond is, genoot inzonderheid het vertrouwen des Keizers en wordt bij de armee zeer betreurd.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 19. September 1088 stierf WILLEM I. (de Veroveraar), Koning van *Engeland*.

Den 19. dito 1665 verklaarde de bisschop van *Munster*, misnoegd over het innemen der *Eilerschans*, en, zoo als men met rede vermoedt, aangehitst door KAREL II., den oorlog aan de Staten.

Den 20. dito 1276 werd JOHANNES XXI. tot 187sten Paus verkoren.

Den 20. dito 1562 werd MAXIMILIAAN, zoon van FERDINAND van *Bohemen*, gekroond.

Den 20. dito 1697 werd de vrede tusschen *Frankrijk*, de *Staten*, *Engelschen* en *Spaanschen* gesloten; ook werd ten zelfden dage een verdrag van Koophandel en Zeevaart geteekend, tusschen *Frankrijk* en *de Staten*, voor den tijd van 25 jaren, waarbij de zaken hersteld werden op den voet, waarop zij voor den oorlog bestaan hadden. De gevlugte *Fransche* hervormden zochten wel eenig voordeel te bedingen, bij het sluiten van den vrede, doch hunne pogingen waren vruchteloos; . . . zich gehoond door eenen voorslag ter hunner herstelling, zoodat de zaken der hervormden in *Frankrijk* in . . . dan zij te voren geweest waren.

ARNHEM, den 20. September.

Het water is hoog geweest den *Rijn* aan de Pal
Den 19. Sept. 2 El 6 Palm 6 Duim; gewassen 6 D. gevallen 0 D.
Den 20. dito 2 El 1 Palm 6 Duim; gewassen 10 D. gevallen 0 D.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.